

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Dokument zasedanja

A6-0445/2008

12.11.2008

POROČILO

o razvojnih možnostih za vzpostavitev miru in izgradnjo države v
pokonfliktnih razmerah
(2008/2097(INI))

Odbor za razvoj

Poročevalec: Nirj Deva

Pripravljalna mnenja(*):
Luisa Morgantini, Odbor za pravice žensk in enakost spolov

(*) Pridruženi odbor – člen 47 Poslovnika

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
EXPLANATORY STATEMENT	18
MNENJE ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV (*)	22
MNENJE ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE.....	25
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	30

(*) Pridruženi odbor – člen 47 Poslovnika

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o razvojnih možnostih za vzpostavitev miru in izgradnjo države v pokonfliktih razmerah (2008/2097(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju haaškega pravilnika iz leta 1907, štirih ženevskih konvencij iz leta 1949 in njihovih dodatnih protokolov iz leta 1977,
- ob upoštevanju splošne deklaracije o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju vseh konvencij Združenih narodov o človekovih pravicah in njihovih izbirnih protokolov,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah ter njegovih dveh izbirnih protokolov,
- ob upoštevanju listine Združenih narodov, zlasti členov 1 in 25 ter členov 39 in 41 iz Naslova VII te listine,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in njenih protokolov,
- ob upoštevanju Deklaracije tisočletja Združenih narodov, sprejete 8. septembra 2000, ki določa razvojne cilje tisočletja (RCT) kot skupaj vzpostavljena merila mednarodne skupnosti za odpravo revščine,
- ob upoštevanju resolucije 60/1 generalne skupščine Združenih narodov z dne 24. oktobra 2005 o izidu svetovnega vrha 2005, zlasti odstavkov od 138–140 te resolucije o odgovornosti za zaščito prebivalstva pred genocidom, vojnimi zločini, etničnim čiščenjem in zločini proti človeštvu,
- ob upoštevanju mirovnih posegov Združenih narodov za ohranjanje/vzpostavljanje miru v Kongu (1962), Namibiji (1988), El Salvadorju (1992), Kambodži (1992), Somaliji (1992), Jugoslaviji – Srbiji, Hrvaški, Bosni (1992–2002), na Haitiju (1994), v vzhodni Slavoniji (1995–1998), na Kosovu (1999), v Sierr Leone (1999), Vzhodnem Timorju (1999) in misij ZDA in Združenega kraljestva v Iraku ter misij NATO ISAF v Afganistanu (2001),
- ob upoštevanju sporazuma o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP) na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi, podpisanega 23. junija 2000 v Cotonouju¹, kakor je bila nazadnje spremenjen s Sklepom št. 1/2006 Sveta ministrov AKP–EU² (sporazum iz Cotonouja),
- ob upoštevanju skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v

---

¹ UL L 317, 15.12.00, str. 3.

² UL L 247, 9.9.2006, str. 22.

okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije, o razvojni politiki Evropske unije: „Evropsko soglasje“, ki je bila podpisana 20. decembra 2005¹, predvsem vprašanj z različnih področij iz oddelka 3.3: demokracija, dobro upravljanje, človekove pravice, pravice otrok in avtohtonih prebivalcev, okoljska trajnost, enakost med spoloma in boj proti virusu HIV/aids,

- ob upoštevanju skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije: Evropsko soglasje o humanitarni pomoči²,
- ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1905/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o oblikovanju instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja³ (instrument za razvojno sodelovanje),
- ob upoštevanju strateškega partnerstva EU-Afrika: skupne strategije Afrika-EU, ki je bila sprejeta decembra 2007 na vrhu EU-Afrika,
- ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose (GAERC) z dne 19. novembra 2007 o Zahodnem Balkanu,
- ob upoštevanju sklepov sveta GAERC z dne 16. junija 2008 o smernicah EU o otrocih v oboroženih spopadih,
- ob upoštevanju Sklepov sveta GAERC z dne 13. in 14. novembra 2006 o spodbujanju enakosti spolov in integracije načela enakosti spolov pri kriznem upravljanju,
- ob upoštevanju sklepov sveta GAERC z dne 21. in 22. novembra 2005 o strategiji EU za Afriko,
- ob upoštevanju političnega okvirja Afriške unije glede obnove in razvoja po končanih sporih, ki ga je podprlo 52 držav članic na vrhu Afriške unije v Banjulu od 25. junija do 2. julija 2006,
- ob upoštevanju desetih načel dobrega mednarodnega donatorstva v ranljivih državah in okoliščinah, kot jih je podprla skupina ranljivih držav pri Odboru za razvojno pomoč Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD/DAC) in kot so bila sprejeta na srečanju na visoki ravni tega odbora 3. in 4. aprila 2007 v Parizu;
- ob upoštevanju reforme varnostnega sektorja in upravljanje, smernice OECD/DAC,
- ob upoštevanju evropske varnostne strategije, ki jo je Evropski svet odobril 12. decembra 2003 v Bruslju,
- ob upoštevanju opredelitve prehodne pravosodne ureditve iz poročila generalnega sekretarja Združenih narodov o vladavini prava in prehodni pravosodni ureditvi v

---

¹ UL C 46, 24. 2. 2006, str. 1.

² UL C 25, 30. 1. 2008, str. 1–12.

³ UL L 378, 27. 12. 2006, str. 41.

konfliktnih in pokonfliktnih družbah iz leta 2004¹,

- ker je Evropska komisija v evropskem instrumentu za stabilnost namenila 12 milijonov EUR, da bi podprla ad-hoc sodišča in pobude za prehodno pravosodno ureditev po svetu,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. oktobra 2007 z naslovom Korak k odzivu EU na primere ranljivosti– zavzemanje za trajnostni razvoj, stabilnost in mir v težkih razmerah (KOM(2007)0643),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. novembra 2007 o odzivu Evropske unije na občutljive razmere v državah v razvoju²,
- ob upoštevanju sporočila Komisije o preprečevanju konfliktov (KOM(2001)0211) in Programa EU za preprečevanje nasilnih konfliktov, ki ga je sprejel Evropski svet junija 2001 v Göteborgu,
- ob upoštevanju izjave predsedstva EU o vladavini prava in prehodni pravosodni ureditvi v konfliktnih in pokonfliktnih družbah z dne 6. oktobra 2004,
- ob upoštevanju osnutka koncepta EU za podporo razoroževanju, demobilizaciji in reintegraciji, ki ga je odobril Svet Evropske unije 12. decembra 2006,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Usklajevanje pomoči, sanacije in razvoja – ocena (KOM (2001)153),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2007 stanju odnosov EU-Afrika³,
- ob upoštevanju resolucije Skupne parlamentarne skupščine AKP-EU št. 3937/07 ter poročila njenega političnega odbora o dobrem upravljanju, preglednosti in odgovornosti v zvezi z izkoriščanjem naravnih virov v državah AKP iz julija 2007⁴,
- ob upoštevanju resolucij varnostnega sveta Združenih narodov 1325 o ženskah, miru in varnosti ter 1820 o spolnem nasilju nad civilnim prebivalstvom v sporih,
- ob upoštevanju Osnutka skupne strategije EU-Afrika, ki je bil potrjen na 8. ministrskem srečanju EU-Afrika 15. maja 2007 v Bruslju,
- ob upoštevanju členov od 177 do 181 Pogodbe ES,
- ob upoštevanju člena 45 svojega poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj ter mnenj odborov za pravice žensk in za zunanje zadeve (A6-0445/2008),

---

¹ (S/2004/616).

² Sprejeta besedila, P6_TA(2007)0540.

³ Sprejeta besedila, P6_TA(2007)0483.

⁴ AKP-EU 3937/07/konč.

- A. ker v polovici vseh držav v obdobju petih let po koncu spopadov ti znova izbruhnejo in ker se ocenjuje, da 340 milijonov izjemno revnega svetovnega prebivalstva živi v ranljivih državah, nenasilje pa ne zagotavlja nujno utrjene in trajne stabilnosti,
- B. ker razvojni cilji tisočletja določajo koherentne in časovno obvezujoče cilje za dolgoročno odpravo revščine; ker bi lahko polovica najrevnejšega svetovnega prebivalstva do leta 2010 živela v državah, v katerih potekajo oziroma jim grozijo nasilni spopadi¹,
- C. ker je treba za izgradnjo stabilne in trajne države oblikovati odgovorno javno upravo, ki bo temeljila na zaslugah, brez političnega posredovanja in korupcije,
- D. ker je pregleden, odgovoren in profesionalen varnostni sektor bistven za vzpostavitev pogojev za spodbujanje miru in razvoja,
- E. ker se je treba pri reformi varnostnega sektorja osredotočiti na zagotavljanje učinkovite in zakonite javne uprave, ki bo pregledna in odgovorna civilni oblasti ter se odzivala na potrebe javnosti,
- F. ker širjenje orožja malega kalibra in lahkega orožja podžiga spopade in kriminal; ker je bila v letu 2006 tri četrtina žrtev protipehotnih min civilistov²,
- G. ker nasilni spopadi poleg tega, da tragično vplivajo na razvoj in človekove pravice, odvrčajo tuje vlagatelje in s tem precej zmanjšujejo rast, odvrčajo od vlaganj v gospodarstvo in osnovne storitve (nedavno poročilo³ kaže, da je afriško nacionalno gospodarstvo zaradi oboroženih spopadov manj uspešno za 15 %); ker lahko zdrav zasebni sektor sčasoma zagotovi podlago za stale prihodke zakonite vlade,
- H. ker je mogoče dolgotrajno stabilnost doseči le z dejavnim vključevanjem vseh zainteresiranih strani, tudi žensk in manjšin, v vzpostavljanje miru, nacionalno spravo in izgradnjo države,
- I. ker lahko komisije za resnico in spravo pomagajo družbam, da se soočijo s posledicami množične zlorabe, spodbujajo dialog med skupnostmi in nekdanjimi nasprotnimi stranmi v sporu ter prispevajo k pravici, povrnitvi škode in k oblikovanju reformnih ukrepov za zmanjšanje možnosti sporov v prihodnosti,
- J. ker institucionalni okvir, ki omogoča oblikovanje civilne družbe, izhaja iz svobode združevanja in govora ter nastanka svobodnih in zakonsko zaščiteneh medijev,
- K. ker je za stabilnost in dobro delovanje države potrebna tudi močna civilna družba, ki ljudi ščiti pred zlorabo oblasti, in svobodni tisk, ki ugovarja dejanjem premočne izvršilne oblasti,

---

¹ Department for International Development calculations based on World Bank estimates in Global Economic Prospects 2006: Economic implications of Remittances and Migration, World Bank, Washington, 14. november 2005.

² Landmine Monitor Report 2007: Toward a Mine-Free World.

³ Safer World, Oxfam, IANSA poročilo iz oktobra 2007 – Africa's Missing Billions.

- L. ker je treba države s šibkimi razmerami spodbujati, da dovoljujejo delovanje nevladnih organizacij brez pretirano birokratskih registracijskih zakonov in postopkov, ki ovirajo razvoj resnično učinkovite civilne družbe,
- M. ker povprečno državo v razvoju na leto obiše 260 donatorjev letno, leta 2006 pa so donatorji v vse države v razvoju usmerili 70.000 transakcij in povprečna vrednost projekta je bila le 1,7 milijon USD,
- N. ker je v medsebojnem pregledu OECD/DAC o politiki razvojnega sodelovanja Evropske skupnosti navedeno, da mora EU bolj sistematično uporabljati analizo konfliktov kot del nacionalnih programov in projektov, da bi izboljšala njihovo učinkovitost ter zagotovila, da ne bi imeli negativnih posledic,
- O. ker mora Komisija v nadaljevanju v zvezi s sporočilom o odzivu EU na občutljive razmere ter sklepi Sveta in resolucijo Parlamenta leta 2009 pripraviti izvedbeni načrt, ki bo upošteval izkušnje in informacije pridobljene s pomočjo „pilotskih primerov“, kot sredstvo za oceno učinkovitosti različnih instrumentov EU, da bi bili čim bolj učinkoviti na področju varnosti in razvoja,
- P. ker razen izbire šestih pilotnih držav (Burundi, Gvineja Bisao, Haiti, Sierra Leone, Vzhodni Timor in Jemen) razprave med Komisijo, Svetom in Evropskim parlamentom ter civilno družbo kot nadaljnjega postopka v zvezi z omenjenim sporočilom o odzivu EU na občutljive razmere še niso omogočile izvajanja konkretnih ukrepov na kraju samem,
- Q. ker so evropska podjetja prisotna ter imajo interese na konfliktnih območjih,
1. podpira „odgovornost za zaščito“, kot so jo potrdili Združeni narodi, in poudarja, da so ji Evropska unija in njene države članice zavezane; poudarja, da je treba to odgovornost obravnavati kot sredstvo za spodbujanje človeške varnosti; poudarja, da temeljno odgovornost za preprečitev genocida, vojnih zločinov, etničnega čiščenja in zločinov proti človeštvu nosi država ter krepi odgovornost vsake vlade za zaščito svojih državljanov;
  2. zahteva izvajanje izjave nekdanjega generalnega sekretarja Združenih narodov Kofija Annana iz njegovega poročila za generalno skupščino iz leta 2000, da suverenost pomeni odgovornost in da država nosi temeljno odgovornost za zaščito svojega naroda; kadar prebivalstvo močno trpi zaradi državljanske vojne, uporništv ali propada države, zadevna država pa tega ne želi ali ne zmore zaustaviti oziroma preprečiti, mednarodna odgovornost za zaščito prevlada nad načelom nevmešavanja;
  3. meni, da vzpostavljanje miru in izgradnja države potekata v dveh fazah: prva je faza stabilizacije, v kateri je poudarek na varnosti, javnem redu in miru ter zagotavljanju osnovnih storitev, druga faza pa zajema izgradnjo države, kjer je poudarek na upravljanju in institucijah, ki bodo zanj pristojne; pri tem je treba upoštevati, da:
    - a) se druga faza ne sme začeti, dokler ni vzpostavljena stabilnost države, saj bodo institucije, oblikovane pred vzpostavitvijo stabilnosti, odražale spor in ne tistega, kar država potrebuje za stabilen in trajen mir;

- b) je v fazi izgradnje države pomembno sklepati kompromise, da bi se upoštevala pravila in izpolnila pričakovanja državljanov zadevnega naroda in ne z ideali posredovalcev,
- c) bodo morali posredovalci z napredovanjem faze izgradnje države posamezne institucije predati domačim oblastem; v tem obdobju lahko pride do zastojev, ki jih je treba sprejeti, če niso ključnega pomena za napredek države;
4. poudarja, da je treba v političnih dialogih EU s tretjimi državami in v programih razvojnega sodelovanja obravnavati glavne vzroke za nastanek konfliktov, da bi vzpostavili mehanizme za zagotavljanje zgodnjega opozarjanja na neuspešne države z opazovanjem možnih znakov ali kazalcev civilnega nasilja, kot so zgodovinske razlike, etnične in plemenske zamere, verski konflikti, neenakost in revščina; v zvezi s tem poudarja zlasti potrebo, da se dodeli nova sredstva za prilagoditev in varstvo okolja, da bi preprečili nastajanje konfliktov v povezavi s podnebjem in okoljem;
5. poziva Komisijo, naj preprečevanje konfliktov opredeli kot pojem, ki zadeva več področij, v razvojnem sodelovanju ter vključi in institucionalizira načelo občutljivosti za konflikte in analizo konflikta v obstoječe in nove politike, strateške dokumente o državah in regijah ter vse zadevne finančne instrumente za zunanje sodelovanje;
6. opozarja, da mir ni zgolj odsotnost vojne, da ni miru brez pravičnosti ter da s prenehanjem sovražnosti moškim in ženskam ni nujno zagotovljena varnost; opozarja tudi, da imajo ženske pomembno vlogo pri preprečevanju in reševanju sporov ter pri utrjevanju miru, ter poudarja, da je pomembno, da se zagotovi njihova pravična udeležba in celovito sodelovanje v vseh prizadevanjih za ohranitev ter spodbujanje miru in varnosti;
7. je trdno prepričan, da je treba storiti vse za zagotovitev minimalnih standardov osnovnih storitev za prebivalstvo, prizadeto v konfliktih, zlasti dostop do hrane, čiste vode in sanitarij, zdravil, zdravstvene oskrbe (vključno z reproduktivnim zdravjem) in varnost oseb; takoj po sporu je treba dati prednost zagotovitvi osnovnih storitev pred vprašanji trajnosti;
8. meni, da je treba v pokonfliktnih razmerah usklajevati dejavnosti vzpostavljanja miru, zagotavljanja človekoljubne pomoči in razvojnih dejavnosti v skladu s strateškim okvirom povezovanja nujne pomoči, rehabilitacije in razvoja ter zagotavljati skladnost med varnostjo in razvojem;
9. meni, da je treba pri obravnavi beguncev ali notranje razseljenih oseb ter pri načrtovanju begunskih taborišč nujno upoštevati vidik spolov;
10. poudarja, da je treba krepiti civilno-vojaško usklajevanje; meni, da mora priti v pokonfliktnih razmerah čim prej do prehoda z vojaškega na civilno varovanje, mednarodne sile pa je treba postopno dopolnjevati ter čim hitreje nadomestiti z nacionalno in regionalno civilno policijo, ki bo profesionalno usposobljena ter zagotavljala, da bo pomembna prednostna naloga enakopravno izvajanje načela pravne države in upravnih postopkov za vse skupine, vpletene v spore;
11. poudarja potrebo po vzpostavitvi ravnovesja med civilnimi in vojaškimi sestavinami

razvojne pomoči, da bi tako zagotovili delovanje osnovne infrastrukture in vladnih služb brez zniževanja zahtev glede obnove, rehabilitacije in ponovnega izvajanja demokratičnih in ekonomskih procesov;

12. poziva k spodbujanju človekovih pravic s podpiranjem usposabljanja vojske in policije na področju človekovih pravic (vključno s kampanjami za osveščanje prizadetih delov prebivalstva o človekovih in državljanskih pravicah), k okrepitvi vloge ustanov za usposabljanje osebja na področju mednarodnih standardov za ohranjanje reda in miru ter vojaško policijo, k oblikovanju kodeksov ravnanja za varnostno osebje, razmejitvi področij odgovornosti med policijo in vojsko, oblikovanju uradov varuhov človekovih pravic in komisij za človekove pravice ter zagotavljanju usposabljanja na področju človekovih pravic za območne organe in javne uslužbenke;
13. poudarja, da je treba nujno še naprej krepiti vojaške zmogljivosti evropske varnostne in obrambne politike, da bodo lahko Evropska unija in njene države članice bolje prispevale k stabilizaciji in razvoju pokonfliktnih družb;
14. meni, da je ključnega pomena, da se vzroki nestabilnosti in težave pokonfliktnih družb odpravijo z združitvijo civilnih in vojaških ukrepov; poudarja, da brez varnostnih zagotovil mirovnih sil na terenu v splošnem ni mogoče izpolniti bistvenega pogoja za stabilnost družb, prizadetih v konfliktu (tj. varnosti posameznikov in njihovega premoženja);
15. poudarja pomen reforme varnostnega sektorja ter postopkov razorožitve, demobilizacije in ponovne vključitve kot ključnih dejavnikov za zagotavljanje dolgotrajnega miru in trajnostnega razvoja; poziva Svet in Komisijo, naj na kraju samem pospešita izvajanje okvira politike EU za reformo varnostnega sektorja in koncepta EU za podporo razorožitvi, demobilizaciji in ponovni vključitvi, da bi povečali pomen, skladnost in učinkovitost dejavnosti EU na teh področjih; poziva k povečanju sredstev Skupnosti za reformo varnostnega sektorja in postopke razorožitve, demobilizacije in ponovne vključitve s posebnim poudarkom na tistih državah, kjer je EU že razporedila svoje misije evropske varnostne in obrambne politike; poziva, naj se vsa sredstva, ki jih Skupnost nameni dejavnostim za reformo varnostnega sektorja in postopke razorožitve, demobilizacije in ponovne vključitve, katerih namen je podpora operacijam evropske varnostne in obrambne politike v konfliktnih ali pokonfliktnih razmerah, čim hitreje upoštevajo pri načrtovanju korakov operacij, zlasti v fazi ugotavljanja dejstev ali v obdobju oblikovanja konceptov kriznega upravljanja/ koncepta operacij;
16. poudarja, da je lahko reforma varnostnega sektorja učinkovito orodje za okrepitev diplomacije in obrambe ter obenem zmanjšanje dolgoročnega ogrožanja varnosti s pomočjo izgradnje stabilnih, uspešnih in mirnih družb; reforma varnostnega sektorja mora zajemati ponovno ustanovitev ali reformo institucij ter ključnih ministrskih položajev, ki izvajajo in zagotavljajo nadzor za varnost in zaščito države gostiteljice in njenih prebivalcev;
17. poziva Evropsko unijo, naj pri izvajanju pokonfliktnih reform varnostnega sektorja vključi vidik spola, tako da bo zagotovila usposabljanje s področja enakosti spolov ter strokovno znanje na področju ustave, volitev, policije in sodstva;

18. meni, da morajo nekdanji vojaški voditelji popolnoma opustiti nasilje, preden se jih vključi v uradne institucionalne strukture, ki spodbujajo delitev oblasti, pri tem pa zagotavljati, da se bodo javne in vse zadevne interesne skupine dejavno obveščale in vključile v vse razprave o delitvi oblasti;
19. poudarja, da je treba v pogajanja o mirovnih sporazumih in njihovo izvajanje vključiti vidik spolov s tem, da bi se spodbujala ustavna zaščita pravic žensk;
20. ker je večina žrtev v sporih ubitih z osebnim in lahkim orožjem (SALW), poziva Svet in Komisijo, naj nujno ukrepata na podlagi sklepa Evropskega sodišča z dne 20. maja 2008 o pristojnosti Skupnosti v boju proti širjenju orožja malega kalibra in lahkega orožja s spodbujanjem izvajanja evropske strategije za boj proti nedovoljenemu kopičenju in trgovanju z orožjem malega kalibra in lahkim orožjem ter s pripadajočim strelivom, ter s pospešenim načrtovanjem sredstev ES, in sicer iz evropskega razvojnega sklada in instrumenta za stabilnost, ki se bodo porabila za programe na področju osebnega in lahkega orožja na mestu samem; poziva večstranske in regionalne finančne institucije, naj po potrebi sprejmejo ukrepe, da bi ustanovile programe na področju osebnega in lahkega orožja v okviru prizadevanj za sanacijo in obnovo pokonfliktnih območij ter prizadevanj za utrditev vprašanja vodenja, okrepitev zakonodaje in izboljšanje izvedbene usposobljenosti organov pregona v zvezi z osebnim in lahkim orožjem; poziva Svet in Komisijo, naj še naprej spodbujata oblikovanje mednarodnega, pravno zavezujočega sporazuma o trgovini z orožjem v vseh dvostranskih in večstranskih odnosih;
21. meni, da mora biti prostovoljno vračanje beguncev in notranje razseljenih oseb pomembna prednostna naloga, pri čemer jim je treba zagotoviti varno preživetje, zlasti z zagotavljanjem učinkovitih zdravstvenih in izobraževalnih storitev (vključno z bojem proti nepismenosti žensk) ter zaposlitvenih možnosti, potekati pa mora prek medskupinskega dialoga, vzgoje za mir, mednarodnega spremstva, zmanjševanja predsodkov in vzgoje za ozaveščanje o raznolikosti, vključevanja nekdanjih borcev, procesov za obravnavo ozemeljskih zahtev in zdravljenja travm; če je njihov etnični ali verski profil ustrezen, je treba notranje razseljene osebe porazdeliti po vsej državi in jih ponovno naseliti v njihove vasi ali mesta, ne pa zbirati v velikih skupinah, kar lahko privede do izbruha konfliktov in nasilja;
22. vztraja, da morajo ženske po prenehanju sporov zaključiti ali nadaljevati izobraževanje in usposabljanje; zato meni, da je treba pri obnovi države dejavno spodbujati ponovno vzpostavitev poučevanja;
23. odločno poudarja, da se je treba posvetovati z lokalnimi ženskimi organizacijami in mednarodnimi mrežami žensk za mir ter jih podpirati; priporoča, da se jim zagotovi politično in finančno podporo, usposabljanje, oblikovanje zmogljivosti in tehnično pomoč, vključno v zvezi s pogajanja o miru in nenasilnem reševanju sporov;
24. meni, da imajo države članice moralno obveznost, da nudijo zatočišče beguncem, ki bežijo s konfliktnih območij; meni, da je to obveznost mogoče izpolniti le na osnovi delitve bremena med državami članicami; nadalje meni, da morajo države članice dejavno pomagati beguncem, ki se želijo po koncu nasilnih konfliktov vrniti v svoje izvirne države;

25. potrjuje, da so bistvenega pomena pravične migracijske politike v odnosu do držav v razvoju; opozarja, da je migracije mogoče spremeniti v pozitivno silo v procesu razvoja, zlasti z nakazili, ki jih pošiljajo v EU živeči migranti, z omejevanjem bega možganov, lajšanjem povratne migracije in preprečevanjem trgovine z ljudmi;
26. poudarja, da je treba sprejeti ukrepe za spodbujanje združevanja družin in reintegracije otrok, ki so žrtve oboroženih spopadov ter za zagotovitev dostopa do izobraževalnih programov, poklicnega usposabljanja in psihološke pomoči, pri tem pa upoštevati posebne potrebe deklet;
27. poziva k učinkovitemu izvajanju predloga Komisije za razorožitev, demobilizacijo in ponovno vključitev nekdanjih borcev, vključno s ponovnim vključevanjem borcev v civilno družbo z zagotavljanjem hrane, šotorov, odej, zdravniške podpore in civilnih oblačil, prevozom nekdanjih vojakov v njihovo skupnost ali kamor želijo, podpiranjem upokojitvenih programov za politične ali vojaške uradnike, ponovno namestitvijo nekdanjih vojakov in sistemov podpore za plače, državljansko vzgojo za nekdanje vojake in programi za psihološko reintegracijo nekdanjih borcev, pri čemer bodo dodatna sredstva dodeljena programom zaposlovanja in ustvarjanja delovnih mest;
28. poudarja, da bi morali programi za razorožitev, demobilizacijo in reintegracijo vsebovati posebne določbe o nekdanjih borkah;
29. poudarja, da je boj proti pojavu otrok vojakov ter novačenju deklet v vojsko, kjer so žrtve spolnega zlorabljanja, povezan z bojem za izboljšanje vsakdanjega življenja žensk, ki živijo na območjih, na katerih potekata utrjevanje miru in obnova države v pokonfliktnih razmerah;
30. meni, da mora biti cilj razorožitve, demobilizacije in ponovne vključitve tudi socialni in gospodarski razvoj, pa tudi zagotovitev programov finančne pomoči za izpolnjevanje takojšnjih potreb;
31. meni, da je lokalno lastništvo procesa utrjevanja miru bistveno za zagotovitev dolgotrajne stabilnosti;
32. meni, da bi morali mednarodni donatorji pri oblikovanju politike obnove za stabilnost in demokracijo upoštevati regionalne in lokalne okoliščine ter izhajati iz izkušenj, ki so jih pridobili pri spodbujanju ekonomskega razvoja v pokonfliktnih družbah;
33. poudarja, da mora ustrezna strategija doseganja sprave upoštevati vlogo žensk v procesih vzpostavljanja miru; poudarja, da je treba v programih za doseganje sprave upoštevati posebne okoliščine otrok, prizadetih zaradi oboroženih konfliktov;
34. verjame, da je zakonitost države možno vzpostaviti le z dobrim in učinkovitim upravljanjem; poudarja, da morajo biti institucije, volilni postopki, registriranje volivcev in volilni imeniki, identifikacija volivcev in antikorupcijski mehanizmi čim bolj pregledni in zanesljivi, saj so predpogoj za varstvo pravne države, človekovih pravic in demokratičnih institucij ter za dostojanstvo prebivalstva, pa tudi za gospodarski razvoj, vlaganja in trgovino;

35. meni, da so dejavniki, kot so pravna država, zdrava valuta, svoboden trg, učinkovita in pristojna državna uprava, neodvisno sodstvo, zakonodajna in izvršilna oblast brez korupcije, sistem, ki posameznikom in skupnosti zagotavlja, da lahko z industrijo in s pobudami resnično povečajo bogastvo svojega naroda;
36. poziva k oblikovanju odborov za naložbe „vse na enem mestu“ za pospeševanje prednostnih sektorjev, ki lahko pritegnejo tuje neposredne naložbe, ustvarijo delovna mesta zunaj tradicionalnih kmetijskih sektorjev s spodbujanjem razvoja liberalnih naložbenih pravil in brezcarinskih industrijskih con;
37. poziva Komisijo, naj oblikuje deregulacijsko enoto, ki bo lahko državam po koncu konfliktov svetovala, kako oblikovati njihovo gospodarsko infrastrukturo, da bi odpravile upravne preglede, ki preprečujejo ali zaustavljajo nastajanje malih podjetij, odpiranje bančnih računov ter registracijo zemlje in podjetij; zaviranje uporabe tveganega kapitala, kjer je to možno, in davčne olajšave za oblikovanje podjetij je treba uporabiti zlasti prek programov za proračunsko pomoč;
38. meni, da je vključitev žensk v gospodarske dejavnosti v pokonfliktnih družbah bistvenega pomena za podporo njihove družbeno-gospodarske krepitev moči in podjetniške zmožnosti, ter poudarja pozitivno vlogo, ki jo imajo mikrokrediti;
39. je trdno prepričan, da je možno lokalno lastništvo razvojnega sodelovanja EU okrepiti z udeležbo nacionalnih parlamentov, tudi z medsebojnim sodelovanjem in izgradnjo zmogljivosti med Evropskim parlamentom in parlamenti partnerskih držav, pa tudi s podpornimi sistemi informacijske in komunikacijske tehnologije, tehnološkimi zmogljivostmi za oblikovanje najsodobnejših volilnih seznamov, izdajo osebnih izkaznic, ko dokumenti o prijavi rojstva ali drugi dokumenti za dokazilo državljanstva niso razpoložljivi;
40. poudarja, da je treba pomagati lokalnim organom z zagotavljanjem ustreznega usposabljanja in izmenjavo izkušenj; v zvezi s tem opozarja na zavezanost Evropskega parlamenta načelom in praksam parlamentarne demokracije;
41. poudarja, da je treba v pokonfliktnih državah s posebnimi programi in s kvotami na vseh ravneh podpirati udeležbo žensk na volitvah;
42. poudarja, pomen neodvisnega nadziranja preglednosti in odgovornosti pri uporabi virov, ki ima lahko pomembno vlogo v pokonfliktnih razmerah, če se ti ponovno naložijo v izgradnjo države; poudarja tudi, da se je pomembno boriti proti vsem oblikam tratenja virov, goljufijam in korupciji z ustreznimi protikorupcijskimi mehanizmi ob budni podpori civilne družbe;
43. poudarja, da je treba nadaljevati izvajanje Konvencije Združenih narodov proti korupciji, da bi preprečili, da bi se z nezakonitimi finančnimi viri podžigalo konflikt in ogrozilo stabilizacijo pokonfliktnih razmer, saj zaradi korupcije institucije postanejo neučinkovite, socialna marginalizacija večja, proces odločanja izkrivljen, zagotavljanje osnovnih storitev pa ovirano;
44. poudarja, da je podpiranje lokalnih skupnosti, družin, organizacij civilne družbe, vključno

z ženskimi organizacijami, mikrokreditnih organizacij in lokalnih mrež predpogoj za uspešno razvojno politiko; zato poziva Komisijo in države članice, naj politično in finančno podpirajo lokalne borce za mir in človekove pravice, tudi v kriznih razmerah, zlasti prek instrumenta EU za stabilnost ter njegovo komponento za odziv na krizne razmere;

45. poudarja, da je treba v pokonfliktih razmerah zemljiške pravice in zakonsko ureditev zemljiškega lastništva urejati v skladu z mednarodno zakonodajo o človekovih pravicah, da bi preprečili, da bi si vlada, zasebna podjetja ali vodilne elite nezakonito prilastile zemljo, pogosto na račun najrevnejših in najranljivejših, vključno s povratniki ter notranje razseljenimi osebami; poudarja tudi, da je treba okrepiti sodišča, da bodo lahko bolje izvrševala pravo lastninskih razmerij in gospodarsko pravo, zlasti v državah, kjer imajo ženske manjši pravni status ali nimajo zagotovljenih lastninskih pravic;
46. ponovno poudarja svojo zavezanost varovanju pravic žensk in otrok v pokonfliktih razmerah s končnim ciljem sprejetja potrebnih ukrepov za povečevanje vpliva in moči žensk, kar je nujen pogoj za doseganje trajnega miru in stabilnosti;
47. meni, da številne države v razvoju razpolagajo z osnovnimi naravnimi viri, ki omogočajo razvoj, vendar lahko slabo upravljanje in korupcija, povezana z naravnimi viri, kot so nafta, voda, les in diamanti, te države pahmeta nazaj v spore; obsoja vpletenost različnih (lokalnih, regionalnih, mednarodnih in nadnacionalnih) akterjev v zlorabo in izkoriščanje teh virov; odločno poziva države članice, naj spodbujajo dobro upravljanje vseh naravnih virov ter ukrepajo proti izkoriščanju naravnih virov in trgovanju z njimi, zlasti, če to prispeva k izbruhu, zaostritvi ali nadaljevanju oboroženih konfliktov;
48. priznava napredek, ki je bil dosežen v okviru procesa Kimberley ter pobude za preglednost v ekstraktivni industriji in sheme izdajanja dovoljenj za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov, ter poziva k okrepitvi in učinkovitejšemu izvajanju tega procesa;
49. ponovno poudarja sklepe dokumenta o podnebnih spremembah in mednarodni varnosti, ki ga je 14. marca 2008 Evropskemu svetu predložil visoki predstavnik EU in Evropske komisije¹ ter ki vsebuje opozorilo, da utegnejo podnebne spremembe preobremeniti države in regije sveta, ki so že zdaj krhke in nagnjene h konfliktom, kar bi povzročilo nove tokove priseljevanja in povečalo varnostna tveganja za EU; poziva Komisijo k upoštevanju razmisleka o podnebnih spremembah pri svojih prizadevanjih za vzpostavitev miru;
50. meni, da je treba za žrtve nujno zagotoviti pravičnost in da lahko nacionalna sodišča, če obstaja delujoč neodvisen in nepristranski sodni sistem, bolje zagotovijo lastništvo nacionalnih sodnih postopkov in kaznovanje storilcev kot pa mednarodna sodišča za zločine; zato predlaga, da se v pokonfliktih razmerah preuči možnost, da bi se zabeležile kršitve človekovih pravic, zagrešene med konfliktom;
51. poziva k okrepitvi pravosodnih sistemov z usposabljanjem sodnikov, državnih tožilcev, konferencami o reformi sodstva, neodvisnimi sistemi imenovanja sodnikov, ustreznim

---

¹ S 113/08, 14. marec 2008.

plačilom za sodno osebje, zagotavljanjem opreme za sodišča, boljšim upravljanjem sodišč, vodenjem evidenc, upravljanjem proračuna in osebja ter nabavo sodobne tehnologije, vključno z računalniki za sledenje primerom;

52. poziva, da se ranljivim skupinam, etničnim manjšinam, kmetom brez zemlje in drugim marginaliziranim skupinam nudi pravna pomoč ter laično usposabljanje na pravnem področju, da bi povečali dostop do sodnega sistema, ki ga zagotavljajo izkušene nevladne organizacije;
53. meni, da je izrednega pomena, da se konča nekaznovano izvajanje nasilnih kaznivih dejanj na podlagi spola, da se ta kazniva dejanja, kjer je mogoče, izvzamejo iz določb o pomilostitvi in da se zagotovi, da bodo imele vse žrtve spolnega nasilja, zlasti ženske in mlada dekleta, enakopravno pravno zaščito in enak dostop do sodnega varstva; glede na neenakopravne razmere žensk in otrok v številnih družbah pri dostopanju do sodstva, je treba po potrebi sprejeti posebne ureditve;
54. poudarja pomen, ki ga ima za ženske, žrtve spolnega nasilja, možnost dostopa do celovitih zdravstvenih storitev s področja spolnosti in reproduktivnega zdravja ter do programov ozaveščanja, ki jim bodo pomagali pri premagovanju stigem, s katerimi se srečujejo;
55. pozdravlja sprejetje resolucije varnostnega sveta Združenih narodov 1820, zlasti njeno navedbo, da spolno nasilje ogroža mednarodni mir in varnost;
56. poudarja, da je treba v pokonfliktnih razmerah upoštevati posebne potrebe otrok, posebno deklet, zlasti kar zadeva izobraževanje;
57. pozdravlja sodelovanje med Evropsko unijo in Mednarodnim kazenskim sodiščem; poudarja, da je podpora EU bistvena za okrepitev mandata tega sodišča; meni, da morajo vse države nujno podpisati in ratificirati rimski statut, da bo delovanje tega sodišča učinkovitejše ter bolj usklajeno in dosledno; poziva EU in države Afriške unije, naj v vseh konfliktnih razmerah nemudoma dosledno izvršujejo zaporne naloge Mednarodnega kazenskega sodišča;
58. poziva države članice, naj se še naprej borijo proti nekaznovanju, saj je to najučinkovitejši način preprečevanja kršitev človekovih pravic, med drugim s podpiranjem delovanja mednarodnih sodišč;
59. poudarja, je trajni mir v mnogih pogledih odvisen od vključevanja lokalnih akterjev in lokalno lastništvo mirovnega procesa, ki je legitimen in uspešen le pod pogojem, da so vanj enakopravno vključene ženske s svojo pomembno družbeno vlogo, s svojo odločilno vlogo pri proizvodnji hrane ter pri skrbi za družino zlasti v državah v razvoju; glede na to, da je 80 % beguncev žensk in otrok, poziva, da je treba ženske posebej podpirati in jim priznati ključno vlogo pri uveljavljanju miru in stabilnosti, ter poudarja, da ima mednarodna skupnost s podpiranjem mrež civilne družbe, ki povezujejo lokalne, državne in mednarodne pobude, temeljno vlogo v mirovnem procesu;
60. poziva k ustanovitvi stalnih mirovnih komisij, ki jih bodo sestavljali vplivni člani vseh nasprotnih strani, da bi predhodno preprečili izbruh velikega nasilja;

61. meni, da je mogoče ustrezne organizacije civilne družbe uporabiti kot pospeševalce dialoga med stranmi v sporu, če se ga poveže z usposabljanjem na področju nenasilnega reševanja sporov in vzgoje za mir; podpira ustvarjanje priložnosti za dialog s pripravo nacionalnih konferenc, okroglih miz med nasprotnimi stranmi, kontaktnih srečanj med malimi skupinami na lokalni ravni, z usposabljanjem lokalnih nevladnih organizacij, starešin v skupnosti in vodij tradicionalnih institucij za posredovanje;
62. poziva države članice, naj pri prizadevanju za razvojne projekte najprej imenujejo glavnega partnerja, ki je eden od njih in bo racionaliziral mehanizme poročanja (čeprav bi sredstva prišla iz druge držav članice), da bi dosegli usklajenost in skladnost med donatorji, vključno z oblikovanjem računovodskih standardov za zahteve o razkritju v odnosu do nacionalnih parlamentov, lokalnih oblasti in mednarodnih organizacij;
63. meni, da je treba spodbujati večjo udeležbo in prisotnost žensk v medijih ter na vseh javnih forumih, kjer lahko izrazijo svoje mnenje;
64. opozarja, da je prijava rojstva temeljna človekova in državljanska pravica; poudarja da je prijava rojstev zelo pomembna, zlasti v času in po koncu oboroženih sporov, saj prispeva k zaščiti otrok pred kršenjem pravic, zato jo je treba obravnavati kot temeljni razvojni problem;
65. poudarja, da je treba v celotnem postopku načrtovanja, izvajanja, spremljanja in ocenjevanja razvojnih programov uporabiti pristop, ki bo dovzeten za konflikte, da bi kar se da povečali njihov pozitiven in kar se da zmanjšali njihov negativen vpliv na potek konflikta; poudarja, da je pomembno sistematično analizirati konflikt in razumeti njegove bistvene dejavnike; meni, da je uvedba meril uspešnosti koristno orodje za oceno učinka ukrepov za razvojno sodelovanje;
66. poziva sosednje države v katerih potekajo konflikti, naj skupaj z mednarodno skupnostjo dejavno sodelujejo pri načrtu za pokonfliktni razvoj in sanacijo;
67. poziva Svet in Komisijo, da sprejmeta regionalen pristop k reševanju razmer v posameznih državah;
68. poudarja, da namerava še naprej dejavno sodelovati pri dejavnostih, ki jih organizira Komisija kot nadaljnji postopek v zvezi z omenjenim sporočilom o odzivu EU na občutljive razmere; opozarja Svet in Komisijo, da morajo tem dejavnostim, ki ne potekajo dovolj hitro, sedaj hitro slediti konkretni ukrepi, ki jih je treba izvajati na kraju samem na temeljnih področjih, kot sta zdravstvo in izobraževanje, ter poziva Komisijo, naj ga v celoti obvešča o sprejetih nadaljnjih ukrepih, zlasti v zvezi z uporabo teh ugotovitev za ugotavljanje in oblikovanje prihodnjih ukrepov;
69. meni, da mora biti član vseh delegacij ES v tretjih državah v nujno oseba, pristojna za politiko na področju spolov z ustreznim mandatom, strokovnim znanjem in sredstvi;
70. poudarja, da mora prebivalstvo v ranljivih državah zaznati pozitivno izboljšanje svojega položaja in razmer v državi, zato Svet in Komisijo poziva, naj ne zanemarita prepoznavnosti izvajanj ukrepov na kraju samem;

71. podpira program EU za preprečevanje nasilnih sporov ter varnostne in razvojne ukrepe iz akcijskega načrta EU za leto 2009 ter poziva Komisijo, naj se najbolj osredotoči na ukrepe, povezane z vzpostavljanjem miru;
72. poudarja pomen razvijanja zmogljivosti osebja ES za oblikovanje programov ob upoštevanju občutljivosti za konflikte, s posebnim usmerjanjem, zlasti s pripravo kratkega prilagojenega vodnika o občutljivosti za konflikte za ustrezno osebje, ki bo temeljil na sistemih za ocenjevanje vpliva miru in konfliktov ter svežnju sredstev o občutljivosti za konflikte;
73. meni, da morajo biti posredovanja pravočasna, prožna in predvidljiva, da bi se učinkovito spoprijeli z izzivom pokonfliktnega prehoda;
74. poudarja, da je treba v vse misije EU (vključno s posredniškimi in pogajalskimi skupinami ter policijskimi in mirovnimi silami) vključiti svetovalce na področju enakosti med spoloma, usposabljanje za vključevanje načela enakosti med spoloma in najmanj 40 % žensk na vseh ravneh, tudi na najvišjih;
75. poziva Komisijo, naj izvede raziskavo o vključevanju načela enakosti med spoloma v zunanje misije EU;
76. poudarja, da je treba vidik spola kot pomemben element vključiti v mirovne raziskave, v preprečevanje in reševanje konfliktov, mirovne operacije ter sanacijo in obnovo po konfliktih, v finančne instrumente, strateške dokumente o državah in regijah ter v načrtovanje vseh zunanjih posredovanj;
77. podpira urad posebnih predstavnikov EU kot glavno orodje EU za pomoč pri mediaciji političnih sporov in krepitvi trajne politične stabilnosti v pokonfliktnih družbah;
78. spodbuja EU k oblikovanju najboljših praks glede vprašanj, ki zahtevajo tesno sodelovanje političnih, vojaških, humanitarnih in razvojnih akterjev na področju preprečevanja konfliktov, mediacije, ohranjanja miru, spoštovanja človekovih pravic, vladavine prava, humanitarne pomoči ter dolgoročne obnove in razvoja;
79. poziva k pripravi akcijskega načrta EU za izvajanje resolucije varnostnega sveta Združenih narodov 1325 ter naroča Evropski komisiji, naj partnerske države in države članice Evropske unije pozove k razvoju nacionalnih akcijskih načrtov; predlaga pregled smernic EU za zaščito človekovih pravic in misij Evropske varnostne in obrambne politike, da se zagotoviti dosledno spoštovanje resolucij varnostnega sveta 1325 in 1820;
80. poudarja, da je Komisija obvezana podpirati prizadevanja partnerskih držav pri razvoju zmogljivosti za demokratično odgovornost znotraj posamezne države (parlamentarni nadzor in zmogljivosti revizije), kadar Skupnost ponuja proračunsko podporo; poziva Komisijo, naj to obvezo izpolnjuje odločneje in dosledneje; poudarja, da so pooblaščen organi parlamentarnega nadzora in revizijske institucije bistveni dejavnik za doseganje trajnostnega vpliva proračunske pomoči EU; poziva k oblikovanju mehanizmov civilne družbe za spremljanje in nadzor, da bo lahko nadzorovala uporabo in vpliv proračunske pomoči EU;

81. poziva investicijske banke, tudi Evropsko investicijsko banko, naj zagotovijo, da so njihova posojila in naložbe na pokonfliktnih območjih, zlasti v državah, bogatih z viri, skladni s standardi o človekovih pravicah in okoljskimi standardi ter da ne spodbujajo napetosti;
82. odobrava delo na novo ustanovljene mirovne komisije Združenih narodov ter opozarja, da je treba pri vprašanjih v zvezi s pomočjo sodelovati z mednarodnimi partnerji, zlasti z Združenimi narodi; poziva države članice, naj zagotovijo, da bo imel sistem Združenih narodov zadostna sredstva in da bo odgovoren za podporo, ki jo zagotavlja postopkom v državah, v katero je vključena komisija Združenih narodov za utrjevanje miru in drugi organi EU;
83. poudarja, da je razvojna pomoč nadvse pomemben element za utrjevanje miru in preprečevanje konfliktov v ranljivih državah, vendar ta pomoč ter pomoč za reševanje sporov ne bi smeli vsebovati vojaških sredstev ali delov;
84. priporoča uveljavljanje kodeksa ravnanja za osebje Združenih narodov na pokonfliktnih območjih in poziva k ničelni strpnosti do spolnega nasilja, ki bi ga povzročili mirovniki ali osebje nevladnih organizacij;
85. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter držav kandidatk, generalnemu sekretarju Združenih narodov, komisiji Združenih narodov za utrjevanje miru, komisiji in izvršnemu svetu Afriške unije, panafriskemu parlamentu in Skupni parlamentarni skupščini AKP-EU.

EXPLANATORY STATEMENT

UVOD

To je eno najpomembnejših poročil leta. Izhaja iz obvez, ki so vodile do ustanovitve Komisije Združenih narodov za utrjevanje miru na svetovnem vrhu leta 2005; ter na prednostno mesto postavlja naslednje spoznanje: v polovici vseh držav, vpletenih v spopade, v obdobju petih let po koncu spopadov znova izbruhnejo. Trenutno po svetu poteka 42 državljanskih vojn.

Na področju državotvornosti obstajata dva pomembna dejavnika. Prvi in najpomembnejši je sama država v nestabilnem položaju. Brez močne volje za obnovo po koncu spopadov in preusmeritev k trajnemu miru je ponoven izbruh spopadov skoraj neizogiben. Drugi dejavnik je mednarodna skupnost, katere vloga je podpirati in krepiti državo v obnovi s svojo finančno zavezo ter z znanjem in neposrednimi izkušnjami svojih držav članic v zvezi s tem, kaj je dobro za državotvornost in kaj ni.

Marshallov načrt je odličen primer tega, kako je ena sama država –ZDA– spodbudila celotno Zahodno Evropo, da je zavnila vojno in izbrala trajni mir.

Želena pot do miru je enostavno začrtati, težje pa jo je uresničiti. Teoretično ta pot poteka od vojne do miru in nato od tam k obnovi in uspehu. Pravilen postopek za ta vzorec je predmet tega poročila, ki se osredotoča posebej na obnovo kot poglobitveni razvojni cilji državotvornosti.

RAZVOJNE PERSPEKTIVE ZA UTRJEVANJE MIRU PO SPOPADIH

Takojšnje prednostne naloge:

- zavarovati prostor za delovanje,
- zagotoviti dostop do sladke vode in nadzirati odstranitev in pokop vseh mrtvih, pri čemer se, kjer je mogoče, upoštevajo lokalni običaji,
- zagotoviti dostop do hrane, ogrevanja (odvisno od vremenskih razmer), elektrike ter zdravstvenih storitev in nujnih zdravil,
- zagotoviti vidno prisotnost učinkovitih varuhov miru (policije), da ohranjajo javni red in mir ter preprečujejo ropanje, vzpostaviti mrežo lokalnih obveščevalcev,
- spodbujati lokalne voditelje k delitvi oblasti in izvajanju storitev (zdravstvenega varstva in izobraževanja) prek lokalnih občin.

Poznejše prednostne naloge

Spodaj navedeno je treba izvajati vzporedno in predstavlja temeljne elemente za vzpostavljanje trajnega miru. Bistveno je navesti, da se bo natančen vrstni red izvajanja elementov spreminjal glede na potrebe posamezne situacije ter mora biti v skladu s tem.

1. Razorožitev, demobilizacija in ponovno vključevanje

Kot smo že omenili, v polovici držav, vpletenih v spopade, v obdobju petih let po koncu

spopadov ti znova izbruhnejo. „Zavarovanje prostora“ je zato osnovni predpogoj za vse, kar sledi – gospodarski razvoj, naložbe in trgovino ter za zaščito svoboščin in dostojanstva prebivalstva.

2. Delitev oblasti (od vojaških voditeljev do političnih voditeljev)

Vojaške voditelje se prepriča, da opustijo nasilje in sprejmejo delitev oblasti prek institucionalnih struktur.

Hkrati je treba v to razmerje delitve oblasti vključiti dejavne in obveščene državljane. Preglednost mora biti prisotna na vseh stopnjah. Ne le, da se je treba posvetovati z vsemi stranmi, posvetovanje z vsemi stranmi mora biti vidno.

3. Pravna država

Delni razlog, da v tako veliko nestabilnih državah spopadi ponovno izbruhnejo, je, da ogroditelj stabilne družbe – njene institucije – ni dovolj močno, da bi lahko zatrla skušnjave za vrnitev k bolj neposrednim metodam vplivanja na tok dogodkov. Včasih lahko institucije dejansko škodujejo stabilnosti. Bistvo vzpostavljanja institucij je ohranjanje pravne države.

Nadalje, pravno državo je treba na tej stopnji usmerjati tako, da se zagotovi trdno središče. Institucije morajo delovati kot centripetalna sila in ne kot centrifugalna sila (nasprotujoče sile morajo obvezati k sodelovanju, ne pa jih oddaljevati).

Državotvornost vključuje vzpostavitev državnih parlamentov, procesov demokratizacije in volilnih postopkov, boja proti korupciji, preglednosti ter odgovornosti. Bistveno sredstvo za to je lokalno lastništvo procesa.

4. Gospodarstvo

Nasilni spopadi odvrčajo tuje vlagatelje in lahko zmanjšajo stopnjo rasti države – v povprečju za 2 %. Vzpostavitev okolja, ki spodbuja zasebno gospodarsko pobudo je močno orodje za izboljšanje gospodarskega položaja ljudi v državah v razvoju. Zasebna pobuda je gonilna sila za to, zaradi česar se je treba osredotočiti na opravnomočenje posameznikov, da bi jim omogočili uresničitev vseh njihovih možnosti, zlasti da se razseljeni ljudje vključijo v gospodarstvo.

Pogoji za trdno gospodarstvo, ki jih je v šestdesetih letih 20. stoletja zagovarjal kancler Zahodne Nemčije Ludwig Erhard, so blaginja, dosežena prek konkurence, nizki davki, minimalna ureditev ter stabilna valuta.

Perujski ekonomist Hernando De Soto je ocenil, da je v državah v razvoju kar 9 000 milijard USD neregistriranih nepremičnin. Dokler bodo lahko nepremičnine v „neuradni lasti“, ni mogoče na primer uresničiti hipotekarnega kredita.

Zaščita lastninskih pravic je nujna za razvoj. Pomembna prednostna naloga razvojne politike mora zato biti ustanovitev in izboljšanje katastrov, zagotovitev sredstev za kartiranje in registracijo zemlje in pravice intelektualne lastnine ter za sodišča, da lahko izvršujejo pravo lastninskih razmerij. Trg ne more delovati, če ni učinkovitega pravnega sistema, v katerem je mogoče preveriti in izvrševati lastninske pravice in pogodbene obveznosti z razumno predvidljivostjo in hitrostjo.

Zaščita pravic intelektualne lastnine varuje in spodbuja ustanavljanje in podjetja.

5. Civilna policija (vključno z varnostjo in obveščanjem)

Pregleden, odgovoren in profesionalen varnostni sektor je bistven za vzpostavitev pogojev za pospeševanje razvoja. V državah v razvoju in zlasti v državah, ki odpravljajo posledice spopadov, varnostne sile preveč pogosto ne morejo zaščititi državljanov ali tega nočejo. Kjer je bil v preteklosti varnostni sektor sredstvo za zatiranje, je nujno, da reforma varnostnega sektorja vključuje lokalne skupnosti, s čimer se prepreči, da bi državljani prevzeli varovanje v lastne roke. Čim prej je treba preiti z vojaškega varovanja na civilno varovanje.

Zagotavljanje varnosti, zaščite in dostopa do pravice za vse ljudi je zato prednostna naloga za zmanjšanje revščine in utrjevanje miru. Uvedba domače civilne policije mora nadomestiti sedanje mednarodne mirovne sile, ki so bile prvotno uvedene.

6. Odstranjevanje min ter odstranitev orožja malega kalibra in lahkega orožja

Odstranjevanje min ter širjenje orožja malega kalibra in lahkega orožja spodbujata spopade in kriminal. Vsak poskus za izboljšanje zaščite, da bi se omogočil pospešen razvoj, mora zato spodbujati ukrepe za obravnavo neodgovornega prenosa orožja in širjenja orožja malega kalibra znotraj družbe.

7. Civilna družba

Spodbujati moramo načela demokracije, svobodnih medijev ter dostopa do pravih informacij. Svoboda združevanja in svoboda izražanja predstavljata del ogrođa za ohranjanje civilne družbe.

Glavni pristop, ki ga je treba upoštevati v vseh dejavnostih utrjevanja miru, mora temeljiti na spoštovanju temeljnih vrednot človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, človekovih pravic, pravne države, pravičnosti in enakosti ter odgovornosti vlade do prebivalstva. Stališče lokalnih upravičencev mora biti v središču prizadevanj za utrjevanje miru in državotvornost.

8. Sprava in odpuščanje

Ta steber prehodnih sodnih postopkov vključuje spravo različnih družbenih slojev, ponovno vključevanje nekdanjih borcev, razseljene ljudi, dialog med nasprotnimi skupinami (zdravljenje travm in izobraževanje za mir), ustanovitev odborov za resnico in spravo ter poudarjanje sistemov nenasilnega reševanja sporov.

9. Vojni zločini

Genocid je treba kaznovati in to storiti javno. Ustanoviti je treba sodišča za vojne zločine, če je to potrebno. Bolje je, da glavne storilce obsodijo nacionalna sodišča kot mednarodna sodišča.

10. Razvojni cilji novega tisočletja in enakopraven dostop do osnovnih storitev za prebivalstvo

Zdravje je predpogoj za razvoj, kot tudi dostop do pitne vode in zdravstvenih storitev. Tudi varnost preskrbe s hrano mora biti prednostna naloga. Izobrazba je prav tako pomemben dejavnik zmanjševanja revščine.

V večini držav z najvišjimi stopnjami umrljivosti dojenčkov in otrok so v zadnjih letih potekali spopadi. Nezavarovano okolje prav tako nudi podlago za organiziran kriminal. Proizvodna zmogljivost držav v razvoju, ki jo vodi zdrava in izobražena delovna sila, mora imeti prednostno mesto, ker je bistven element za izkoreninjenje revščine.

11. Enakost spolov

Ženske imajo v procesu utrjevanja miru in izgradnje države izredno pomembno vlogo. Prizadevanja za vzpostavitev pravične družbe so lahko trajna le, če se ženskam omogoči, da v celoti sodelujejo v mirovnem procesu, polnopravno udeležbo v političnem in gospodarskem življenju ter v civilni družbi na sploh.

12. Enakopraven dostop do trajnostnih virov

Trajnostna in okolju prijazna uporaba naravnih virov ter enakopraven dostop do njih sta nujna za zagotovitev trajnostnega razvoja, vključno z obravnavo podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti. Somalija je dober primer za to, kaj se lahko zgodi, če se to merilo premalo upošteva.

13. Občutljivost spora

Če akterji razvoja ne prepoznajo spornih vprašanj ali se izogibajo njihovi obravnavi, pomoč morda nima pozitivne vloge. Zagotavljanje pomoči, ne da bi se posvetili vplivu potekajočih spopadov na razvoj in človekovo varnost, ali prek držav, ki izključujejo nekatere etnične skupine, lahko prav tako poveča tveganje za začetek spopadov ali njihovo nadaljevanje. Spore je treba sproti ocenjevati, da se odločitve o oblikovanju programa sprejemajo na podlagi informacij.

Občutljivost spora vključuje tudi odločitve glede tega, ali določeni državi ali določenemu sektorju omogočiti proračunsko pomoč, ali zagotoviti večino pomoči prek države, kako bodo osrednji izobraževalni, zdravstveni in drugi razvojni programi zagotovili, da imajo pozitiven vpliv na temeljne vzroke spopadov itd. Ocene morajo temeljiti na obstoječih izkušnjah iz prejšnjih ocen spopadov in drugih socialnih analizah, zlasti na tistih, ki se osredotočajo na neenakost in socialno izključevanje. Prizadevati si je treba za razumevanje in pojasnitev, kako bodo predlagano razmerje pomoči in razvojni programi povezani s temeljnimi vzroki spopadov ter s temeljnimi vzroki revščine.

14. Vloga mednarodnih institucij (usklajenost in doslednost mednarodne skupnosti)

Komisija ZN za utrjevanje miru je bila ustanovljena, da bi izboljšala mednarodno pomoč in pomagala državam po koncu spopadov. Tej komisiji je treba zagotoviti politično podporo in zadostna sredstva za učinkovito delovanje in uresničevanje njenih ciljev na terenu.

Po eni strani številni mednarodni akterji spodbujajo potrebo po boljši usklajenosti v okoljih po spopadih, kot so Demokratična republika Kongo, Sierra Leone in Liberija, po drugi strani pa kljub nekaterim izboljšavam njihovo ravnanje pogosto spodbuja neusklajenost in konkurenčnost. Odbor za razvojno pomoč pri OECD izvaja redne preglede učinkovitosti razvojne pomoči svojih članic. Merila zanje bi morali razširiti za pregledovanje njihovega ravnanja v okolju po spopadih.

8.10.2008

MNENJE ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV (*)

za Odbor za razvoj

o razvojnih možnostih pri vzpostavljanju miru in izgradnji države v pokonfliktnih razmerah (2008/2097(INI))

Pripravljalnica mnenja (*): Luisa Morgantini

(*) Postopek s pridruženimi odbori – člen 47 Poslovnika

POBUDE

Odbor za pravice žensk in enakost spolov poziva Odbor za razvoj kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. opozarja, da mir ni zgolj odsotnost vojne, da ni miru brez pravičnosti ter da s prenehanjem sovražnosti moškim in ženskam ni nujno zagotovljena varnost; opozarja tudi, da imajo ženske pomembno vlogo pri preprečevanju in reševanju sporov ter pri utrjevanju miru, in poudarja, kako zelo je pomembno, da se zagotovi njihova pravična udeležba in popolno sodelovanje v vseh prizadevanjih za ohranjanje ter spodbujanje miru in varnosti;
2. poziva k pripravi evropskega akcijskega načrta za izvajanje resolucije varnostnega sveta Združenih narodov 1325 ter naroča Evropski komisiji, naj partnerske države in države članice Evropske unije pozove k razvoju nacionalnih akcijskih načrtov; predlaga pregled smernic EU za zaščito človekovih pravic, da bi se zagotovilo dosledno spoštovanje resolucije varnostnega sveta Združenih narodov 1325;
3. pozdravlja sprejetje resolucije varnostnega sveta Združenih narodov 1820, zlasti njeno navedbo, da spolno nasilje ogroža mednarodni mir in varnost;
4. poudarja, da je treba v vse misije EU (vključno s posredniškimi in pogajalskimi skupinami ter policijskimi in mirovnimi silami) vključiti svetovalce na področju enakosti med spoloma, usposabljanje za vključevanje načela enakosti med spoloma in najmanj 40 % žensk na vseh ravneh, tudi na najvišjih;
5. poudarja, da je treba vidik spola kot pomemben element vključiti v mirovne raziskave, v

preprečevanje in reševanje konfliktov, mirovne operacije ter sanacijo in obnovo po konfliktih, v finančne instrumente, strateške dokumente o državah in regijah ter v načrtovanje vseh zunanjih posredovanj;

6. poziva Komisijo, naj izvede raziskavo o vključevanju načela enakosti med spoloma v zunanje misije EU;
7. meni, da morajo vse delegacije ES v tretjih državah v nujno vključevati odgovorno osebo za politiko na področju spolov z ustreznim mandatom, strokovnim znanjem in sredstvi;
8. močno poudarja potrebo po posvetovanjih in podpori lokalnim ženskim organizacijam in mednarodnim mrežam žensk za mir; priporoča določbe za politično in finančno podporo, usposabljanje, oblikovanje zmogljivosti in tehnično pomoč, vključno s pogajanjem o miru in nenasilnem reševanju sporov;
9. vztraja, da je treba zagotoviti, da bodo ženske po koncu spora končale in nadaljevale izobraževanje in usposabljanje; zato meni, da je treba pri obnovi države dejavno spodbujati ponovno vzpostavitev poučevanja;
10. poudarja, da je treba pri pogajanjih o mirovnih sporazumih in njihovem izvajanju uporabljati vidik spolov, da bi spodbujali ustavno zaščito pravic žensk;
11. meni, da je treba doseči, da nasilna kazniva dejanja na podlagi spola ne bi več ostala nekaznovana in da se ta kazniva dejanja po možnosti izvamejo iz določb o pomilostitvi, ter zagotoviti, da bodo imele vse žrtve spolnega nasilja, zlasti ženske in mlada dekleta, enako pravno zaščito in enak dostop do sodnega varstva;
12. poudarja, da je boj proti pojavu otrok vojakov ter novačenju deklet v vojsko, kjer so žrtve spolnega zlorabljanja, povezan z bojem za izboljšanje vsakdanjega življenja žensk, ki živijo na območjih, na katerih potekata utrjevanje miru in obnova države v pokonfliktih razmerah;
13. poudarja, da bi morali programi za razorožitev, demobilizacijo in reintegracijo vključevati posebne določbe o nekdanjih borkah;
14. poziva EU, naj pri izvajanju reform varnostnega sektorja po konfliktih vključi vidik spolov, in sicer s tem, da zagotovi usposabljanje o enakosti med spoloma ter strokovno znanje na področju ustave, volitev, policije in sodstva;
15. poudarja, da je treba v pokonfliktih državah s posebnimi programi in s kvotami na vseh ravneh podpirati udeležbo žensk na volitvah;
16. meni, da je vključitev žensk v gospodarske dejavnosti v družbah po konfliktih bistvena za podporo njihovega družbeno-gospodarskega in podjetniškega opolnomočenja, ter poudarja pozitivno vlogo mikrokreditov;
17. poudarja pomen, ki ga ima za ženske, žrtve spolnega nasilja, možnost dostopa do celovitih zdravstvenih storitev s področja spolnosti in reproduktivnega zdravja ter do programov ozaveščanja, ki jim bodo pomagali pri premagovanju stigem, s katerimi se

srečujejo;

18. priporoča uveljavljanje kodeksa ravnanja za osebje Združenih narodov na pokonfliktnih območjih in poziva k ničelni strpnosti do spolnega nasilja, ki bi ga povzročili mirovniki ali osebje nevladnih organizacij;
19. meni, da je treba pri obravnavi beguncev ali notranje razseljenih oseb ter pri načrtovanju begunskih taborišč nujno upoštevati vidik spolov;
20. meni, da je treba spodbujati večjo udeležbo in prisotnost žensk v medijih ter na vseh javnih forumih, kjer lahko izrazijo svoje mnenje.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	7.10.2008
Izid končnega glasovanja	+: 22 -: 0 0: 5
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Edit Bauer, Emine Bozkurt, Ilda Figueiredo, Věra Flasarová, Claire Gibault, Lissy Gröner, Zita Gurmai, Esther Herranz García, Anneli Jäätteenmäki, Lívia Járóka, Piia-Noora Kauppi, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Roselyne Lefrançois, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinská, Christa Prets, Teresa Riera Madurell, Raúl Romeva i Rueda, Eva-Britt Svensson, Britta Thomsen, Anne Van Lancker, Anna Záborská
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Mary Honeyball, Marusja Ivanova Ljubčeva, Maria Petre, Petja Stavreva

MNENJE ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE

za Odbor za razvoj

o razvojnih možnostih pri vzpostavljanju miru in izgradnji države v pokonfliktnih razmerah (2008/2097(INI))

Poročevalec: Willy Meyer Pleite

POBUDE

Odbor za zunanje zadeve poziva Odbor za razvoj kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. ugotavlja, da mir in stabilnost privedeta do razvoja ter da odsotnost sovražnosti, ki zaznamuje pokonfliktne razmere, ne privede samodejno do utrjene in trajne stabilnosti; zato poudarja, da so mir, varnost in trajna stabilnost osnovni in bistveni pogoji za obnovo države v pokonfliktnih razmerah;
2. podarja pomen odpravljanja temeljnih vzrokov nestabilnosti z razvojnimi politikami, ki so v skladu z razvojnimi cilji tisočletja, ter drugimi socialno-ekonomskimi, političnimi in kulturnimi ukrepi, ki lahko ustvarijo okolje, v katerem konflikti ne bodo znova izbruhnili, in katerih cilj je odpraviti revščino, pospešiti ekonomski, socialni in kulturni razvoj, ustvariti institucionalne in administrativne zmogljivosti, izboljšati kakovost življenja prebivalstva in okrepiti vladavino prava; v zvezi s tem poudarja pomen izobraževanja, še posebej mladih in žensk, ki neposredno prispeva k vzpostavljanju stabilnosti; obžaluje, da ni mogoče doseči zavez v skladu z razvojnimi cilji tisočletja, ter dejstvo, da je v številnih primerih prišlo do poslabšanja, zlasti glede ciljev, povezanih z izobraževanjem in zdravjem (malarija, HIV ter smrtnost dojenčkov in mater);
3. poudarja tudi potrebo po uporabi socialnih in ekonomskih ukrepov za odpravo revščine ter pospešitev ekonomskega in socialnega razvoja, ki lahko ustvari okolje, v katerem konflikti ne bodo znova izbruhnili;
4. poudarja, da mora mednarodna skupnost nujno prevzeti glavno odgovornost pri podpiranju državnih organov v procesu obnove, ko si prizadevajo vzpostaviti vladavino prava; poudarja, da je takšna podpora bistvenega pomena za vzpostavitev nacionalnega ustavnega in političnega sistema;

5. poudarja pomen obravnavanja vprašanja v zvezi s politično strukturo pokonfliktnih družb, zlasti glede ureditve delitve oblasti med različnimi frakcijami, ki so bile predhodno udeležene v konfliktu; podpira urad posebnih predstavnikov EU kot glavno orodje EU za pomoč pri mediaciji v političnih sporih in krepitvi trajne politične stabilnosti v pokonfliktnih družbah;
6. poudarja vlogo nadregionalnega sodelovanja pri medsektorskih vprašanjih in na področjih, ki segajo prek političnih meja; poziva Komisijo in Svet, da sprejmeta regionalni pristop k reševanju razmer v posameznih državah;
7. meni, da je ključnega pomena, da se vzroki nestabilnosti in težave pokonfliktnih družb odpravijo s kombinacijo civilnih in vojaških ukrepov; poudarja, da brez varnostnih zagotovil mirovnih sil na terenu v splošnem ni mogoče izpolniti bistvenega pogoja za stabilnost družb, prizadetih v konfliktu (tj. varnosti posameznikov in njihovega premoženja);
8. spodbuja EU k oblikovanju najboljših praks glede vprašanj, ki zahtevajo tesno sodelovanje političnih, vojaških, humanitarnih in razvojnih akterjev na področju preprečevanja konfliktov, mediacije, ohranjanja miru, spoštovanja človekovih pravic, vladavine prava, humanitarne pomoči ter dolgoročne obnove in razvoja;
9. ugotavlja, da so pri vsakem procesu vzpostavljanja miru in oblikovanja države demokratizacija, demilitarizacija in razoroževanje v konfliktu sodelujočih frakcij ključnega pomena in morajo biti ključne prednostne naloge;
10. poudarja, da je pomoč pokonfliktnim družbam v splošnem učinkovita samo, ko se zagotavlja vzporedno z vojaško podporo, ki poleg vzpostavljanja osnovnega pogoja za pokonfliktni ekonomski razvoj preprečuje, da bi se pomoči polastili vojaški vodje in kriminalne tolpe; meni, da morajo tuji donatorji pri svojih razvojnih prizadevanjih upoštevati lokalne pogoje in perspektive; vendar ugotavlja, da mora taka pomoč temeljiti tudi na najboljših mednarodnih praksah pri spodbujanju ekonomskega razvoja v pokonfliktnih družbah;
11. poudarja potrebo po vzpostavitvi ravnovesja med civilnimi in vojaškimi sestavinami razvojne pomoči, da bi tako zagotovili delovanje osnovne infrastrukture in vladnih služb brez zniževanja zahtev glede obnove, rehabilitacije in ponovnega izvajanja demokratičnih in ekonomskih procesov; odobrava delo na novo ustanovljene mirovne komisije Združenih narodov ter opozarja na potrebo po sodelovanju z mednarodnimi partnerji, zlasti z Združenimi narodi, pri vprašanjih v zvezi s pomočjo;
12. poudarja bistveno potrebo po nadaljnji krepitvi vojaških zmogljivosti EVOP, da bodo Evropska unija in njene države članice boljše usposobljene za prispevanje k stabilizaciji in razvoju pokonfliktnih družb;
13. obžaluje, da je lahka oborožitev v državah v razvoju odgovorna za znatno število smrti, ki so posledica oboroženih konfliktov; meni, da morajo biti politike EU o preprečevanju in boju proti nelegalni trgovini s konvencionalnim orožjem pregledne in usklajene ter da jih je treba dodatno pojasniti in narediti učinkovitejše, na osnovi kodeksa ravnanja EU o izvozu orožja, ter da mora biti za kodeks pravno zavezujoč; meni, da bi sprejem skupnega

stališča o izvozu orožja lahko pomenil prispevek v tej smeri; poudarja pomen odstranjevanja min, razorožitve, demobilizacije, rehabilitacije in reintegracije, kakor tudi reforme varnostnega sektorja v pokonfliktnih razmerah;

14. poudarja, da je vzpostavitev vladavine prava bistveni pogoj za trajno stabilnost in ekonomski razvoj; podpira uvedbo operacij EVOP, usmerjenih h krepitvi vladavine prava v pokonfliktnih družbah (npr. EUPOL v Afganistanu, EULEX na Kosovu in EUJUST LEX v Iraku); opozarja na pomembnost oblikovanja neodvisnih sodišč za vojne zločine, da bi se preprečilo nekaznovanje vojnih zločincev in okrepil proces pokonfliktnega doseganja sprave;
15. ponovno poudarja sklepe dokumenta o podnebnih spremembah in mednarodni varnosti¹, ki ga je marca 2008 Evropskemu svetu predložil visoki predstavnik EU in Evropske komisije ter ki vsebuje opozorilo, da utegnejo podnebne spremembe preobremeniti države in regije sveta, ki so že zdaj krhke in nagnjene h konfliktom, kar bi povzročilo nove tokove priseljavanja in povečalo varnostna tveganja za EU; poziva Komisijo k upoštevanju razmisleka o podnebnih spremembah pri svojih prizadevanjih za vzpostavitev miru;
16. ugotavlja, da imajo številne države v razvoju osnovne energetske, naravne in človeške vire, potrebne za njihov razvoj; vendar poudarja potrebo po večji preglednosti in učinkovitosti v panogah pridobivanja surovin, da bi tak razvoj zagotovili; pozdravlja pobude, kot sta proces Kimberley in pobuda za preglednost panog pridobivanja surovin, ki spodbujajo načine za preprečevanje verjetnosti večjih konfliktov; poudarja pomen izobraževanja pri nadaljnjem razvoju;
17. potrjuje bistveni pomen pravičnih migracijskih politik v odnosu do držav v razvoju; opozarja, da je migracije mogoče spremeniti v pozitivno silo v procesu razvoja, zlasti z nakazili, ki jih pošiljajo v EU živeči migranti, z omejevanjem bega možganov, lažšanjem povratne migracije in preprečevanjem trgovine z ljudmi;
18. meni, da imajo države članice moralno obveznost, da nudijo zatočišče beguncem, ki bežijo s konfliktnih območij; meni, da je to obveznost mogoče izpolniti le na osnovi delitve bremena med državami članicami; nadalje meni, da morajo države članice beguncem, ki se želijo vrniti v svoje izvirne države po koncu nasilnih konfliktov, dejavno pomagati pri vračanju;
19. poudarja, da mora ustrezna strategija doseganja sprave upoštevati vlogo žensk v procesih vzpostavljanja miru; poudarja, da morajo programi za doseganje sprave upoštevati posebne okoliščine otrok, prizadetih zaradi oboroženih konfliktov;
20. ponovno poudarja svojo zavezanost varovanju pravic žensk in otrok v pokonfliktnih razmerah s končnim ciljem sprejetja potrebnih ukrepov za povečevanje vpliva in moči žensk, kar je nujen pogoj za doseganje trajnega miru in stabilnosti;
21. meni, da bi morali mednarodni donatorji pri oblikovanju politike obnove za stabilnost in demokracijo upoštevati regionalne in lokalne okoliščine ter izhajati iz izkušenj, ki so jih

---

¹ S113/08, 14. marec 2008.

pridobili pri spodbujanju ekonomskega razvoja v pokonfliktnih družbah;

22. poudarja potrebo po pomoči lokalnim organom z zagotavljanjem ustreznega usposabljanja in izmenjavo izkušenj; v zvezi s tem opozarja na zavezanost Parlamenta načelom in praksam parlamentarne demokracije;
23. podpira program EU za preprečevanje nasilnih konfliktov ter varnostne in razvojne ukrepe iz akcijskega načrta EU za leto 2009 ter poziva Komisijo, naj ukrepom, povezanim z vzpostavljanjem miru, posveti največjo pozornost.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	7.10.2008
Izid končnega glasovanja	+: 35 -: 2 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Sir Robert Atkins, Christopher Beazley, Angelika Beer, André Brie, Colm Burke, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Michael Gahler, Georgios Georgiou, Ana Maria Gomes, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Jana Hybášková, Anna Ibrisagic, Metin Kazak, Maria Eleni Koppa, Willy Meyer Pleite, Pasqualina Napoletano, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Vural Öger, Ria Oomen-Ruijten, Michel Rocard, Libor Rouček, Christian Rovsing, Flaviu Călin Rus, Katrin Saks, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, Marek Siwiec, Charles Tannock, Geoffrey Van Orden, Andrzej Wielowieyski, Luis Yañez-Barnuevo García, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Carlo Fatuzzo, Patrick Gaubert, Tunne Kelam, Nikolaj Mladenov, Jean Spautz, Johan Van Hecke

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	5.11.2008
Izid končnega glasovanja	+: 27 -: 2 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Josep Borrell Fontelles, Danutė Budreikaitė, Marie-Arlette Carlotti, Corina Crețu, Nirj Deva, Alexandra Dobolyi, Beniamino Donnici, Fernando Fernández Martín, Juan Fraile Cantón, Alain Hutchinson, Romana Jordan Cizelj, Filip Kaczmarek, Glenys Kinnock, Maria Martens, Gay Mitchell, Toomas Savi, Pierre Schapira, Frithjof Schmidt, Jürgen Schröder, Feleknas Uca, Johan Van Hecke, Anna Záborská, Jan Zahradil, Mauro Zani
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Miguel Angel Martínez Martínez, Manolis Mavrommatis, Csaba Öry, Renate Weber, Gabriele Zimmer